

Binnen de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat hebben verschillende fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van Economische Zaken en Klimaat over de Geannoteerde agenda van de informele Milieuraad van 10 en 11 april 2018 (Kamerstuk 21 501-08, nr. 714) en het Verslag van de Milieuraad van 5 maart 2018 (Kamerstuk 21 501-08, nr. 715).

De voorzitter van de commissie,
Agnes Mulder

De adjunct-griffier van de commissie,
Koerselman

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inhoudsopgave	blz
Inleiding	2
Luchtkwaliteit	2
Implementatie van milieuwetgeving	5
Klimaatonderhandelingen en Talanoa-dialogoog	6
Europese kunststoffenstrategie	8
Nederlandse import van palmolie	8
Verordening invasieve exoten	9
Commerciële handel in ruw ivoor	9

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de stukken ten behoeve van het schriftelijk overleg Informele Milieuraad d.d. 10-11 april 2018. Zij hebben over de geagendeerde stukken enkele vragen.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de agenda van het schriftelijk overleg Informele Milieuraad d.d. 10-11 april 2018. Zij hebben hierover enkele vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de stukken op de agenda van het schriftelijk overleg Informele Milieuraad en hebben hierover enkele vragen.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de voorliggende agenda. Zij stellen hierover enkele vragen.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennisgenomen van de agenda van de informele Milieuraad. Ze willen daarover graag enkele vragen stellen.

Luchtkwaliteit

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de Staatssecretaris het verminderen van de uitstoot van ammoniak vanuit de veehouderij voor zich ziet. Hoe gaat zij in Europees verband oproepen tot scherpere bronmaatregelen?

De leden van de D66-fractie lezen dat de uitkomsten van het Eco-innovation forum besproken worden tijdens de informele Raad. Kan de Staatssecretaris toelichten wat zij vindt van de uitkomsten van het Eco-forum, wat de te verwachten vervolgstappen zijn en wat hierin de rol van Nederland zal zijn? Tevens lezen deze leden dat de probleemsectoren erkend worden en dat strenge regelgeving en handhaving essentieel zijn. Is er ook gesproken over wat voor soort regelgeving en handhaving hier effectief zou zijn? In hoeverre heerst hierover overstemming tussen de lidstaten? Is er ook gesproken over beperkende maatregelen als het gaat om de hoeveelheid uitstoot van deze sectoren? In hoeverre acht de Staatssecretaris het haalbaar om hier met de lidstaten overeenstemming over te bereiken?

De leden van de D66-fractie lezen dat veel lidstaten problemen hebben met de implementatie van EU-luchtkwaliteitseisen en vragen wat de Staatssecretaris hiervan vindt en of ook bekend is waarom dit zo problematisch is. Tevens vragen deze leden hoe de Staatssecretaris zich gaat inzetten om, samen met andere lidstaten, de obstakels zo veel

mogelijk weg te nemen om de haalbaarheid van de implementatie van de EU-luchtkwaliteitseisen te vergroten.

De leden van de D66-fractie lezen dat de nieuwe kwaliteitseisen voor lucht worden geëvalueerd, waarna in of na 2019 strengere EU-eisen komen. Hoe staat dit in het licht van de eerder benoemde problematiek rondom het implementeren van de huidige EU-luchtkwaliteitseisen? Deelt de Staatssecretaris de mening dat het goed zou zijn om hier specifiek aandacht aan te besteden bij de evaluatie en te bezien hoe in de toekomst de implementatie van (strengere) EU-luchtkwaliteitseisen voor alle lidstaten goed geïmplementeerd en uitgevoerd kunnen worden? Daarnaast lezen de leden van de D66-fractie dat Europees bronbeleid cruciaal blijft. In hoeverre wordt dit inzicht ook gedeeld door de andere lidstaten? Wat zal voor deze Milieuraad de inzet en ambitie van Nederland op het gebied van Europees bronbeleid zijn en in hoeverre zal de Staatssecretaris oproepen tot strengere bronbeleid in EU-verband? Zal Nederland bijvoorbeeld aandringen op een Commissievoorstel voor Euro 7-normen voor voertuigen voor het einde van dit jaar? In hoeverre zal deze ambitie gedeeld worden met andere lidstaten, zo vragen de leden van de D66-fractie.

De leden van de D66-fractie zijn benieuwd naar de reactie van de Staatssecretaris op het rapport van Transport & Environment over het niet voldoen aan luchtkwaliteitseisen door de «nieuwe diesels» (euro 6). Deze leden lezen tevens dat dankzij de wijzigingen van de testsituaties meer inzicht is in de werkelijke uitstoot van diesels. Uit onderzoek blijkt echter dat vlak voor de invoering van de wegstesten voor nieuwe modellen (vanaf september 2017) in Europa nog veel nieuwe dieselmodellen zijn goedgekeurd. Hoeveel nieuwe dieselmodellen zijn er tussen september 2015 en september 2017 nog goedgekeurd door de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) en wat zijn de milieuprestaties van deze voertuigen onder reële rij-omstandigheden? Neemt de RDW nog nieuwe typegoedkeuringsaanvragen voor nieuwe dieselvoertuigen (voertuigen binnen eenzelfde type) in behandeling, voordat in september 2019 de «Real Driving Emissions»-test (RDE-test) van toepassing wordt op alle nieuwe voertuigen? Wat is de aanpak van de RDW bij het beoordelen van deze aanvragen, zo vragen bovengenoemde leden. Daarnaast wordt geen informatie gegeven over de voortgang rond de administratieve aanpak van de RDW en de strafrechtelijke aanpak van het Openbaar Ministerie voor de in Nederland goedgekeurde voertuigen met illegale software. Kan de Staatssecretaris hierop ingaan en een nadere toelichting geven? De leden van de D66-fractie lezen ook niets over de voortgang rond terugroepacties in Nederland. Nederland ligt achter op het Europese gemiddelde met het terugroepen van Volkswagen sjoemeldiesels (Nederland: 68%, Europees gemiddelde: 76%), terwijl Volkswagen had toegezegd voor september 2017 alle sjoemeldiesels terug te roepen. De leden van de D66-fractie vragen de Staatssecretaris wat hier de oorzaak van is en wat zij van plan is om daaraan te gaan doen.

De leden van de D66-fractie vragen in hoeverre de Staatssecretaris strengere eisen kan stellen aan Volkswagen, en bijvoorbeeld kan eisen dat Volkswagen automobilisten (financieel) vergoedt die de auto naar de garage brengen voor de update. In hoeverre kan de Staatssecretaris sancties opleggen aan Volkswagen? Na de Dieseltop in Duitsland worden in Duitsland ook van andere autofabrikanten voertuigen teruggeroepen (Daimler, BMW, Ford), maar niet in de rest van Europa (vgl. website NRC, «Zeven EU-landen deden een terugroepactie, 21 deden niets» 14 maart 2018, <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/03/14/zeven-eu-landen-deden-een-terugroepactie-21-niets-a1595722>). Kan de Staatssecretaris hier nader op ingaan? Deelt zij de mening dat dit leidt tot een ongelijke behandeling van automobilisten binnen de interne Europese markt, terwijl deze voertuigen door Duitsland wel zijn goedgekeurd voor de gehele Europese markt? In hoeverre kan de Staatssecretaris namens Nederland aandringen bij de

Europese Commissie op verplichte geharmoniseerde Europese terugroepacties?

Tevens vragen de leden van de D66-fractie of de Staatssecretaris bereid is om namens Nederland aan te dringen bij de Europese Commissie om landen die geen boete geven aan autofabrikanten met sjoemeldiesels te dagen bij het Europese Hof van Justitie. Deelt de Staatssecretaris de mening dat de juridische procedures van de Commissie te traag lopen? De leden van de D66-fractie merken op dat de Europese Commissie in april met een voorstel naar de lidstaten komt voor het vierde RDE-pakket. De leden vragen of Nederland blijft aandringen bij de Commissie op het verder verlagen van de conformiteitsfactor in dit voorstel. Daarnaast vragen de leden wat de positie van Nederland is ten aanzien van de evaluatiemethodes die worden overwogen door de Europese Commissie.

De leden van de GroenLinks-fractie zijn bezorgd over de aanhoudende weerstand tegen de strengere emissienormen voor bestelbusjes. De toepassing van een rekenfactor op de prestaties van bestelbusjes en personenauto's, als deze middels de nieuwe rijcyclus worden getest, is zeer tegen de wens van deze leden. Het is een onterechte afzwakking van de afgesproken norm en een onterechte legalisatie van sjoemeldiesels, die hierdoor langer ongewijzigd in productie kunnen blijven. Dit is slecht voor de luchtkwaliteit, schaadt de volksgezondheid en belooft slecht gedrag.

De leden van de GroenLinks-fractie zien het liefst een totaalverbod op dieselbrandstof en dieselmotoren op EU-niveau, vooruitlopend op een volledig einde aan het gebruik van fossiele brandstoffen. Daarmee zouden niet alleen grote stappen worden gezet voor de volksgezondheid, maar ook voor het klimaat. Een heldere keuze voor elektriciteit en een vaste einddatum voor fossiel schept duidelijkheid voor consumenten, producenten en overheden. Nederland heeft er zelf voor gekozen om vanaf 2030 uitsluitend emissievrije personenauto's toe te laten. Hoe gaat de Staatssecretaris ervoor zorgen dat deze datum en dit voornemen in lijn zijn met Europese afspraken? Is er geen nieuwe EU-regeling nodig om lidstaten die mogelijkheid te geven?

Het streven voor het nieuwe Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) is om op termijn aan de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) voor luchtkwaliteit te voldoen. Is dat ook de Nederlandse inzet voor Europa? Gaat Nederland voorstellen doen om die advieswaarden om te zetten in een Europese norm? De leden van de GroenLinks-fractie zouden graag zien dat er een Europese norm voor ultrafijne deeltjes komt (PM_{0,1}), aangezien steeds meer onderzoeken erop wijzen dat juist de fijnste fractie fijnstof de grootste schade veroorzaakt. Zonder een EU-norm, blijft het bij een vrijblijvend streven en wordt het lastig om grensoverschrijdende vervuiling te agenderen en te bestrijden.

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat de Staatssecretaris heeft aangegeven de samenwerkingsagenda Gezonde lucht van de Provincie Utrecht te zien als een goed voorbeeld en die te willen uitdragen als een best practice. Betekent dit ook dat zij dit voorbeeld in Nederland gaat gebruiken bij de uitwerking van het nieuwe NSL? Deze leden zijn van mening dat Nederland ook andere voorbeelden van best practices kent die het waard zijn om in Europa onder de aandacht te brengen. Zo is het Amsterdamse verbod op tweetaktscooters en tweetaktbuitenboordmotoren iets waar veel andere steden een voorbeeld aan kunnen nemen. Ook het strenge parkeerbeleid en voorrang voor elektrische auto's bij het aanvragen van een parkeervergunning zijn succesvol en zeer kosteneffectief. De onlangs besloten toegangseisen voor de milieuzone in Arnhem zijn strenger dan die van Duitse milieuzones en zouden dus ook andere steden en regio's tot voorbeeld kunnen dienen. De leden van de GroenLinks-fractie zouden graag een overzicht ontvangen van goede

voorbeelden uit het buitenland die door andere lidstaten zijn aangedragen.

De leden van de SP-fractie merken op dat Nederland niet voldoet aan de Europese eisen inzake luchtkwaliteit. Dit komt overeen met het oordeel van de rechtbank in december 2017. Kan worden toegelicht waarom de Commissie tegen andere lidstaten die ook niet aan de eisen voldoen wel rechtszaken heeft aangespannen, maar dat bij Nederland niet heeft gedaan? Kan verder worden toegelicht waarom Nederland er terecht voor kiest de uitgangspunten van de WGO in de Samenwerkingsagenda Lucht van de provincie Utrecht als voorbeeld in te zetten, zonder dat hier in Nederland zelf aan wordt voldaan? Is het niet zaak er eerst voor te zorgen dat alle lidstaten zo snel mogelijk aan de nu geldende eisen voldoen, waaronder ook Nederland zelf? Verder vragen deze leden waarom er niet (ook) veel meer wordt ingezet op strenger bronbeleid. Dit met de toch teleurstellende uitkomst van de vertraagde en verlaagde eisen aan de uitstootpraktijktest na Dieselgate vers in het achterhoofd.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren willen eerst hun zorgen uitspreken over het feit dat de Eurocommissaris voor milieu maar liefst negen ministers ter verantwoording heeft moeten roepen over de luchtkwaliteit. Ook vinden zij het ernstig dat er in een aantal lidstaten, waaronder Nederland, gerechtelijke procedures moeten worden aangespannen door niet-gouvernementele organisaties (ngo's) om naleving van (strengere) luchtkwaliteitsnormen door de overheid af te dwingen. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren merken op dat tijdens de komende Milieuraad gesproken zal worden over innovatief beleid en goede praktijkvoorbeelden ter verbetering van de luchtkwaliteit. Deze leden zouden het logisch vinden als het recente advies van de Gezondheidsraad onderdeel zou zijn van de inzet van Nederland tijdens de Raad. De Staatssecretaris stelt immers dat dit advies uitgangspunt zal zijn van het Nederlandse beleid om de luchtkwaliteit te verbeteren (middels het op te stellen Nationaal Actieplan Luchtkwaliteit). In het advies staat dat de Europese normen onvoldoende zijn, met name voor fijnstof. Die norm zou maar liefst gehalveerd moeten worden: gemiddeld 20 microgram per kubieke meter in plaats van 40 microgram. Ook stelt de Gezondheidsraad dat landelijke maatregelen gericht op het wegnemen van de «fijnstofdeken» boven Nederland het meest effectief zijn, vooral het verminderen van de uitstoot door de veehouderij. Volgens deze leden kan de hoeveelheid fijnstof niet gehalveerd worden zonder reductie van het aantal dieren in de intensieve veehouderij. Graag vernemen zij van de Staatssecretaris of een reductie van het aantal in Nederland gehouden dieren voor het kabinet taboe is of dat deze maatregel als een optie wordt overwogen.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vragen de Staatssecretaris of zij in de Milieuraad gaat inbrengen dat de fijnstofnorm gehalveerd zou moeten worden. Gaat zij delen dat een reductie van het aantal dieren in de veehouderij noodzakelijk is? Heeft zij daarvoor goede praktijkvoorbeelden om te delen of gaat zij die juist verzamelen van andere landen? Graag krijgen deze leden hierop een reactie. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren merken als laatste op dat de Staatssecretaris helaas de komende Raad vooral lijkt te gaan spreken over samenwerking met decentrale overheden en stakeholders.

Implementatie van milieuwetgeving

De leden van de D66-fractie lezen over de voorgestelde maatregelen om de uitvoering van de milieuregelgeving en governance te verbeteren en het EU-actieplan voor rapportages en monitoring. Zij vragen de Staatssecretaris wat zij van de voorgestelde maatregelen en dit actieplan vindt en

wat haar inzet op deze punten zal zijn. Deze leden maken zich tevens zorgen over het (gebrek aan) toezicht en handhaving van Europese milieuregelgeving en vragen de Staatssecretaris hoe zij aankijkt tegen het geven van controle- en boetebevoegdheden aan de Europese Commissie om Europese milieuregelgeving te handhaven in de lidstaten.

De leden van de GroenLinks-fractie lezen dat op de informele Milieuraad ook zal worden gesproken over betere implementatie, uitvoering en handhaving van EU-milieuregels. De leden van de GroenLinks-fractie zijn blij met de aandacht hiervoor, want nog te vaak ligt er wel goede regelgeving maar wordt het door lidstaten niet goed geïmplementeerd of gehandhaafd. Maar geven wij zelf wel het goede voorbeeld? Deze leden horen graag van de Staatssecretaris waar Nederland zich nog kan verbeteren. Welke regels implementeert Nederland nog onvoldoende of op welke milieuovertredingen moet nog beter gehandhaafd worden? Is uitbreiding van handhaving wel mogelijk, gezien de capaciteit van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)?

De leden van de SP-fractie vragen hoe harmonisatie tot betere naleving en handhaving van milieuwetgeving zal leiden. Hoe gaat Nederland zelf meer en beter inzetten op handhaving? Ook vragen deze leden hoe Nederland de uitkomst van het landenrapport ter hand gaat nemen.

Internationale klimaatonderhandelingen en de Talanoa dialoog

De leden van de VVD-fractie vragen wat de stand van zaken is van de doelstelling uit het regeerakkoord om een kopgroep te vormen die inzet op 55% CO₂-reductie. Wat is het krachtenveld? Focust de Minister hierop bij de informele Raad?

De leden van de D66-fractie lezen dat de Minister verwacht dat het nog de nodige tijd zal kosten, voordat een grotere groep lidstaten bereid is om een politieke discussie te voeren over een eventuele aanscherping van de EU-klimaatambitie. Dit verbaast deze leden enigszins, aangezien de EU in 2019 besluit over de inbreng van de mondiale review van de Parijsafspraken. In het kader van de Talanoa-dialoog dit jaar worden alle landen, en daarmee ook Europa gevraagd hun doelen aan te scherpen. In het regeerakkoord staat daarom logischerwijs aangegeven dat dit jaar, 2018, het voor Nederland geëigende moment is te pleiten voor een CO₂-emissiereductie van 55% in 2030. Deze leden menen dan ook dat Nederland zo snel mogelijk een actieve voortrekkersrol moet pakken om verandering aan te brengen in de afwachtende houding van de meerderheid van de EU-lidstaten. Deelt de Minister deze mening? Zo nee, waarom niet?

De leden van de D66-fractie vragen in dit verband hoe de Minister invulling gaat geven aan de aangenomen motie-Jetten c.s. (Kamerstuk 30 196, nr. 579), waarin de regering wordt verzocht een grootschalig diplomatiek offensief in te zetten voor een EU-doelstelling van 55% CO₂-reductie in 2030. Deze leden vragen naar de personele en inhoudelijke opzet van dit offensief, naar inzicht in de te volgen strategie waar mogelijk, evenals naar het beoogde tijdpad, en naar de leden van het kabinet die bij dit offensief actief ingezet gaan worden. Ook vragen deze leden of het kabinet voornemens is ook met op het publiek, het maatschappelijke middenveld en het bedrijfsleven gerichte activiteiten kenbaar te maken gezamenlijk met eensgezinde landen op te trekken voor een EU-doelstelling van 55% CO₂-reductie in 2030, bijvoorbeeld door het hosten van een speciale top daarover. Ook kunnen deze leden zich voorstellen dat Nederland aanhaakt bij het actuele Europese debat over het ophogen van de Europese doelen voor schone energie en energiebe-

sparing voor 2030 of de rol van klimaatfinanciering in de volgende Meerjarenbegroting van de Europese Unie.

De leden van de D66-fractie zien ook een bijzondere kans, nu de Europese Commissie bezig is met het ontwikkelen van een nieuwe langetermijnklimaatstrategie voor Europa. Deze strategie zou volgens deze leden vooral gericht moeten zijn op de transitie richting 2050. Deze leden vragen of Nederland kan aandringen op het publiceren van een Commissiemede-deling over de langetermijnstrategie, met een beoordeling van de kostenefficiëntie van het huidige 2030-doel uiterlijk in de herfst van dit jaar (ruim voor het politieke deel van de Talanoa-dialogoog)? Is de Minister het met deze leden eens dat dit een belangrijk aanknopingspunt kan zijn om de politieke discussie over het 2030-doel op gang te brengen?

De leden van de D66-fractie kunnen zich voorstellen dat de Minister met zijn beantwoording in dit schriftelijk overleg hiervan een beknopte schets geeft, zodat de Kamer daar een eerste oordeel over kan hebben, om vervolgens zo snel mogelijk maar uiterlijk ruim voorafgaand aan de ambtelijke onderhandelingsronde binnen de Talanoa-dialogoog in mei uitgebreid op deze vraag terug te komen in een speciale brief over de diplomatieke inspanning van Nederland om te komen tot een EU-doelstelling van 55% CO₂-reductie.

De leden van de D66-fractie lezen dat er binnen de EU veel overeenstemming bestaat over de belangrijkste elementen van het Paris Agreement Work Program. Deze leden vragen de Minister hier nader op in te gaan. Wat zijn de belangrijkste elementen en waarover precies is dan veel overeenstemming? Ook vragen deze leden wat de inzet van Nederland is op deze afzonderlijke elementen.

De leden van de GroenLinks-fractie zijn verheugd met de inzet van het kabinet om het broeikasgasreductiedoel voor 2030 te verhogen van ten minste 40% naar 55%. Helaas is de groep lidstaten die de reductiedoelstelling van 55% ondersteunt in de minderheid. Hoe is de Minister van plan om meer lidstaten over te halen om te strijden voor een aanscherping van de EU-reductiedoelstelling voor 2030? Beseffen de lidstaten die dit doel niet ondersteunen dat een lager ambitieniveau niet voldoende is om de doelen van de Overeenkomst van Parijs te halen? Wat is de stand van zaken rondom de langetermijnstrategie voor 2050? Is de verwachting dat de huidige Europese Commissie deze strategie zal afleveren en de hete aardappel niet zal doorschuiven naar een volgende Commissie? Deze leden zijn zeer teleurgesteld in het doel dat lijkt te worden gesteld in de Effort Sharing Regulation: 30% CO₂-reductie voor non-ETS-sectoren in 2030. Is de Minister bereid een uiterste poging te doen voor een ambitieuzer doel?

De leden van de SP-fractie vragen wat de concrete inzet gaat zijn tijdens deze Raad. Nu al is bekend dat de nationale plannen of Nationally Determined Contributions (NDC's) onvoldoende zullen zijn om aan de doelen van het Parijsakkoord te kunnen voldoen. Op welke wijze kan dit worden omgebogen en hoe wordt daar tijdens de komende gesprekken op ingezet? Wordt ingegaan op het concept-rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) en bekeken hoe beleid hierop tijdig kan worden aangepast?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vragen wat de stand van zaken is met betrekking tot de te vormen Europese kopgroep op klimaatgebied. Hoe staat het met de inzet om het CO₂-reductiedoel te verhogen naar 55%?

Tevens willen deze leden graag een reflectie van de Minister op de verhouding tussen draagvlak en te behalen doelstelling. Hoe is de Minister voornemens om te gaan met het behalen van de reductiedoelen, wanneer draagvlak achterblijft of achteruitgaat? Wat is de inzet op dat

gebied? Tot slot vragen deze leden naar de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van de Klimaatwet.

Europese kunststoffenstrategie

De leden van de GroenLinks-fractie zijn blij dat de Europese Commissie wil komen met een verbod op oxo-degradeerbare plastics, maar delen de zorgen van de Staatssecretaris dat de Commissie dit via de regelgeving Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals (REACH) wil regelen. Deze leden zien in het regelen via REACH het gevaar dat bij elke beoordeling hierover een afweging gemaakt dient te worden waarbij bewijslast een grote rol gaat spelen. Het kan tevens zorgen voor meer administratie, vele bezwaren en beroepszaken. De leden van de GroenLinks-fractie pleiten daarom – vanwege administratieve lasten en effectiviteit – voor een direct verbod. Kan de Staatssecretaris de Kamer op de hoogte houden van vorderingen hieromtrent?

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat het European Chemical Agency (ECHA) enkele weken geleden een rapport publiceerde waarin meer dan vijfduizend producten zijn getest op schadelijke stoffen. Daaruit bleek dat bijna 20% van de geteste producten nog stoffen bevat die niet zijn toegestaan. In een groot aandeel getest speelgoed zaten bijvoorbeeld schadelijke en hormoonverstorende ftalaten, die in de EU op de lijst van zeer zorgwekkende stoffen staan. Kent de Staatssecretaris dit rapport en is zij bereid hierover in gesprek te gaan met Europese Commissie? Niet toegestane stoffen werden vooral gevonden in producten buiten Europa. Wat doet de Europese Commissie momenteel om deze producten met niet-toegestane stoffen te weren? Is de Staatssecretaris bereid om in Europa te pleiten voor verscherpt toezicht op kinderspeelgoed en aanvullend onderzoek naar de gevaren van deze stoffen in kinderspeelgoed?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren lezen dat de verordening inzake REACH goed werkt. Er zouden veel positieve effecten zijn, zoals het aantal dierproeven dat is verminderd. Kan de Staatssecretaris dat toelichten? Hoeveel dierproeven zijn er verminderd door de verordening? Op welke wijze draagt de verordening hieraan bij? Hoe scoort Nederland hierop ten opzichte van andere landen? Welke informatie heeft Nederland voor de evaluatie van de verordening aangedragen over proefdieren? Wordt de verordening aangescherpt om het aantal dierproeven verder te verminderen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet? Is de Staatssecretaris bekend met het pleidooi van het Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad) (vgl. position paper NCad, d.d. 5 september 2017, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017Z11482&did=2017D24004>) om in het regulatoire veiligheids-onderzoek afscheid te nemen van dierproeven als gouden standaard? Het NCad stelt dat daarvoor een stevige inspanning nodig is, ook van de overheid, onder andere om te komen tot een andere risicobenadering. Is dit meegenomen in de evaluatie van de verordening? Graag krijgen deze leden hierop een reactie.

Nederlandse import van palmolie

De leden van de GroenLinks-fractie zijn bezorgd over de recente constatering van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) dat de Nederlandse import van palmolie weer toeneemt. In hoeverre komt dit door de groeiende productie van biobrandstoffen en hoeveel van deze palmolie wordt gebruikt voor de productie van biobrandstoffen? Deze leden wensen dat het kabinet zich duidelijk uitspreekt tegen het gebruik van palmolie en soja voor biobrandstoffen, conform de motie- Kröger c.s. over het vanaf 2021 niet meer gebruiken van palmolie en soja voor biobrand-

stoffen (Kamerstuk 34 717, nr. 18). Hoe wordt deze motie uitgevoerd? Klopt het dat tijdens een recent werkbezoek aan Maleisië Staatssecretaris Kaag zich niet duidelijk tegen het gebruik van palmolie voor biobrandstoffen heeft uitgesproken? Maakt het kabinet voldoende duidelijk aan landen die palmolie produceren, zoals Maleisië, dat er geen toekomst is voor het gebruik van palmolie voor biobrandstoffen?

Verordening invasieve exoten

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren lezen in het verslag van de Milieuraad van 5 maart 2018 dat er is gesproken over de Verordening invasieve exoten. Het stelt deze leden teleur dat de Staatssecretaris het voorstel van een maximale omvang van de lijst niet heeft gesteund. Dieren die eenmaal op deze lijst staan, dienen bestreden te worden, dikwijls op gruwelijke manieren en met niet-specifieke middelen. De lijst legitimeert bestrijdingsactiviteiten, terwijl er vaak geschikte alternatieven zijn, bijvoorbeeld een andere inrichting van de waterkering in het geval van de muskusrat. Deelt de Staatssecretaris de mening dat het plaatsen van dieren op deze lijst moet worden voorkomen en is zij bereid diervriendelijke alternatieven aan te dragen bij de evaluatie van genomen maatregelen? Graag krijgen deze leden hierop een reactie.

Commerciële handel in ruw ivoor

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden het positief dat het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk aandacht vragen voor de dalende olifantenpopulatie als gevolg van stroperij en dat zij pleiten voor een verbod op de handel van ruw ivoor binnen de EU. Deze leden zijn benieuwd naar de kabinetsinzet met betrekking tot het tegengaan van illegale dierenhandel en hopen dat Nederland een voortrekkersrol binnen Europa inneemt. Graag krijgen deze leden hierop een reactie.

II Reactie van de bewindspersoon